

ДІЕСЛІВНІ НОВАЦІЇ У МОВОТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

к. ф. н. Лоцинова І. С.

Україна, Дніпро, ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»,
викладач кафедри мовної підготовки

Abstract. *The article deals with the study of verbal occasionalisms, fixed in the poetic and prose works of Dnipropetrovsk's writers of the end of XX – beginning of XXI centuries. Our investigation foresees the decision of such tasks as: 1) to reveal the lexico-semantic classification of the innovation; 2) to analyse the productive and non-productive word forming models of verbs; 3) to characterize the stylistic phenomena connected with these innovations. A comprehensive analysis is conducted from the semantic, derivation and linguostylistics point of view. The semantic-derivation features of neolexemes taking into account the structural-semantic relations between occasional word and its motivating foundation are analyzed. The stylistic devices to enforce of occasional expression are explored.*

Keywords: *neolexeme, verbal occasionalisms, new derivate, semantics, word-formative model, expressivity*

Характерною особливістю індивідуального стилю багатьох письменників є мовотворчість, а саме – індивідуально-авторські неологізми, або okazіоналізми. Okazіоналізми допомагають авторові точно, експресивно або й асоціативно передати думку, відтворити емоційний стан, поєднуючи мовну й екстралінгвальну інформацію. Поява нового слова для комунікації спричиняється прагматичною потребою. На думку Н. Іщенко, адресант інформації обирає з наявного лексичного матеріалу те, що найкраще може виразити його думки й почуття, якщо ж у лексиконі адресанта такого слова немає, він використовує можливості мови, створює нову лексичну одиницю за допомогою мовних ресурсів (6, с. 118).

Упродовж останніх десятиліть індивідуально-авторська словотворчість стала об'єктом досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, які розглядають okazіоналізми в різних аспектах: лексико-семантичному, словотвірному, ономазіологічному, лексикографічному тощо. Проблемі індивідуально-авторської номінації присвячені праці таких мовознавців, як Г. Винокур, Г. Вокальчук, В. Герман, О. Жижома, А. Загнітко, С. Єрмоленко, О. Земська, Ж. Колоїз, О. Ликов, В. Лопатін, А. О. Стишов, В. Чабаненко, Т. Юрченко та ін.

Роль дієслова у художній творчості письменників загальновідома, оскільки вона визначається як багатством його семантичної структури, так і різноманітністю синтаксичних зв'язків. Серед інших частин мови дієслова характеризуються найбагатшою словотвірною системою, що, своєю чергою, зумовлює активне конструювання в сучасному художньому мовленні дієслівних новацій як за продуктивними, так і за незвичними, невластивими українській мові словотвірними моделями і з порушенням мовних норм. Тому, на думку О. Стишова, okazіональні одиниці «варто розглядати як складне явище системного (реалізація словотвірних можливостей, закладених у системі певної мови) й асистемного (ненормативність, функціональна й емоційно-експресивна зумовленість, створення для ситуативних потреб) характеру» (24, с.47). Сучасні вітчизняні та зарубіжні лінгвісти приділяють значну увагу вивченню словотвірних особливостей okazіональних лексем, що дають змогу не лише визначити продуктивність утворення новацій за певною дериваційною моделлю, а й відіграють вирішальну роль під час з'ясування їхньої семантики. З об'єктивних причин малодослідженими досі залишаються дієслівні неолексеми у творчості письменників Дніпропетровщини другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Отже, метою нашого дослідження є комплексний аналіз індивідуально-авторських дієслів з семантико-дериваційного та функційного поглядів.

Матеріалом дослідження послужили дієслівні okazіоналізми, виявлені в поетичних і прозових творах С. Бурлакова, І. Данилюка, О. Ігнатенко, Ю. Кириченка, Ю. Кібця, В. Коржа, Н. Нікуліної, В. Савченка, Г. Світличної, В. Сіренка, І. Сокульського, Лесі Степовички, М. Чхана.

Аналізований матеріал демонструє 120 дієслівних okazіоналізмів, більша частина з яких утворена суфіксальним та конфіксальним способами словотвору. При утворенні дієслівних новацій письменники активно використовують суфіксальний спосіб. На думку Л. Юрчук,

дієслівні суфікси перебувають у найтіснішому зв'язку з твірною основою, семантично впливають на її значення, а твірна основа зворотно впливає на семантику відповідного суфікса (27, с. 172). У семантичному відношенні ці дієслова є дуже різноманітними, що зумовлено передусім семантикою їхніх твірних основ. Продукуючи оказіональні дієслова, письменники Дніпропетровщини послуговуються такими суфіксами, як *-и-*, *-і-*, *-ува-*, *-а-*, що приєднують до основ іменників і прикметників будь-яких лексико-семантичних груп.

Особливою продуктивністю відзначений суфікс *-и-*, за допомогою якого письменники актуалізують периферійні семи у структурі лексичного значення мотивувальних слів. Актуалізуючи сему, що характеризує поганий зір у носорогів, Ю. Кириченко створює новацію *носорожити* зі значенням «проведення недалекоглядної політики»: *Не розбираючи дороги, / Подавсь з обкому в носороги... / Відтак затято носорожить, / А видає, що – запорожить...* (8, с. 23). Негативно забарвленим є неодериват *комунячити* завдяки семантиці іменника *комуняка*: *Життя в Союзі славне і легке було для тих, / хто зверху комунячив* (20, с. 16). Оказіональні лексеми є частиною метафор, чим підсилюють їхню виразність. За допомогою метафоризації письменники змальовують пейзажі: *Світанок ще з хлібів не визернивсь, / А ми вже йшли в імлі доріг* (2, с. 50); *Хай громи грануть колоски лискучі, / Водоспадить сонце з голубої кручі* (3, с. 53). За цією дериваційною моделлю утворено відприкметникове неперехідне дієслово: *Море стозвучить, наче мембрана, / Стогін глибинних прерій* (13, с. 27).

Л. Юрчук зазначає, що формант *-і-* вносить до дієслівної семантики відтінок охоплення суб'єкта дією й надає їй значення неперехідності (27, с. 184), за його допомогою утворені такі деривати: *Берег прибоїть болем: / Де вони, де вони, координати / Клятої бомби?* (14, с. 27); *Надійшла пора срібнотубих літ, / Вересніє даль, вересніє...* (4, с. 62); *Спокійно, песимістки! Без містики! / Гортайте біографій тихий зміст, / Лишайтесь відверто песимістами – / Від того титаніє оптимізм* (13, с. 23); *Там сире гілля чорніє / І човни човніють. / На горбі води немає, / Тільки вітер віє* (9, с. 185); *В душі весняна яворіє пісня* (2, с. 41). У мовотворчості письменників Дніпропетровщини за цією словотвірною моделлю утворено лише одну відприкметникову новацію: *Солов'ї замріялись заколисані, / В серці світанковіє, мов колись, мені* (25, с. 10). У наведеному контексті оказіоналізм передає значення «зародження чогось нового, світлого».

Непродуктивним у словотвірній практиці дніпропетровських авторів є суфікс *-а-*. За суто оказіональною моделлю словотвору утворено дієслова, мотивувальними для яких є російські займенники та сполучник, а також українська етикетна формула: *Особливо не спускає з нас Росія ока, / Котра вчила наших діток какати, нокати, чокати* (21, с. 33); *Добріденькають синиці* (4, с. 138). За допомогою цього форманта В. Сіренко створює відприкметникову неолексему *вогнедишати*, процес деривації супроводжує усичення ад'єктивного суфікса *-н-*: *Коло тебе я теж вогнедишу, / бо люблю над усе красоту* (21, с. 25).

Поодинокими прикладами представлені оказіональні дієслова з суфіксом *-ува-*: *Цей сюжет відтак не раз варіювали, / Та за море птахи теж виріювали* (8, с. 58); *Напилися ж ми раз не пласкої води – донебної спраги Тараса! / Так собі байдує, а Біді – Біда* (22, с. 129). Дериват *байдує* походить від імені відомого відчайдуха, відважного вояка Байди Вишневецького, чиє життя було схоже на легенду. Отже, дієслівні неодеривати вирізняються образністю, що спирається на багату семантичну палітру твірних іменників та прикметників.

Префіксально-суфіксальний спосіб є досить затребуваним в оказіональній деривації, внаслідок чого поповнюються всі основні лексико-граматичні класи слів. Оказіоналізми, що є результатом складносуфіксального словотворення, сприяють мовній економії. Значна частина подібних новацій створена за принципом аналогії. Частина інновацій – назв динамічних ознак – також утворена префіксально-суфіксальним способом. Разом із цим способом словотвору письменники Дніпропетровщини широко послуговуються ще й **префіксально-суфіксально-постфіксальним** способом, що застосовують під час творення виключно відіменних дериватів. Специфіка таких неолексем полягає у відсутності в лексичному складі сучасної української мови твірної основи, до якої додається продуктивний дієслівний формант, тобто сама вона вже є новоутвореною, а додавання префікса підвищує відсоток її оказіональності.

Утворюючи дієслівні новації, письменники Дніпропетровщини активно використовують такий формант, як *за-...-ити-* (*-ся*): *Забогунилася кров козака – Збурені полки стають на прю...* (2, с. 39). Семантика дієслова стає прозорою, якщо пригадати загальновідомий факт про те, що козацький отаман Іван Богун вирізнявся своєю нестриманістю, жагою до дії, непримиримістю з тими, хто посягав на його волю. Префікс *за-* надає новотвору значення «результативності дії»: козаки, просякнуті духом І. Богуна, готові для подальшої боротьби. Також від власної назви, але абрєвіатури на позначення Блоку Юлії

Тимошенко, сконструйована новація Лесі Степовички *заб'ютитися* (23, с. 29), що набуває в контексті значення «бути просякнутими ідеями цієї організації». Значення завершеності дії набувають і такі неолексеми: *Колись він добрий різьб'яр був, але як запортвейнився, то закинув цю справу* (23, с. 162); *Зацілинилась могила знову, / І глухі віки стекли в моря* (25, с. 28). Неодериват *запортвейнитися* є синонімом до дієслова *спитися*; okazіоналізм *зацілинитися* набуває значення «повернутися до первозданного вигляду». Семантику дієслова *заозонити* можна розкрити за допомогою імпліцитної семи, що полягає в асоціації з консервувальною здатністю озонового шару: *О степе, мої думи заозонь – / Люблю твою розгойдану осонь...* (26, с. 27). Наступна новація також сконструйована від назви хімічного елемента: *Зауралися світ – Товстосум протиядерний бункер / Закопав у саду. / Та рятунку й для нього не буде!* (1, с. 11). Своїм новотвором С. Бурлаков влучно охарактеризував гонку ядерного озброєння в сучасному світі. Значення індивідуально-авторського дієслова *захвоститися* стає зрозумілим, якщо провести паралель з висловом *хвостом майнути*, тобто «швидко зникнути» (18, с. 690): *Завтра за тим «мерсом» тільки курява захвоститься* (3, с. 148).

В аналізованих творах письменників Дніпропетровщини знаходимо також три новотвори, що містять у своїй структурі префікс з- (с- перед глухими приголосними). Дві неолексеми утворено за типом, що існує в узуальному словотворі і передає значення «уподібнення до того, що названо мотивувальним словом» (*зміщанитися, змилосердитися*), чого не можна сказати про неодеривати: *Народися ще раз, Тарасе, бо зникчємніли ми, бо скозачились ми, – бізнесменами стали, олігархами стали, рекетирами – не людьми* (4, с. 86); *Фашистська тлінь на цвинтарному тлі / пірнула вглиб, здійволилась в магму, / той вовчий дух найспритнішому магу / не вивільнить із полум'я землі* (12, с. 80). Okazіоналізм *скозачитися* набуває значення «втратити риси, що були притаманні козакам, а саме: хоробрість, відданість своїй справі, побратимам і т.д.». Лексемі *здияволитися* префікс надає ще й значення напрямку руху, завдяки чому вона набуває такої семантичної характеристики: відправитися в самісіньке пекло, подібно до диявола. За допомогою узуального форманта з-...-и-ти утворено відад'єктивний дериват *згрозівити*, що набуває в контексті значення «настання важких часів»: *Ще чорно не кишать невільників базари, / Дитинний край ще вкрай не згрозів* (11, с. 549).

Для створення відіменникових дієслівних новацій автори послуговуються конфіксом *пере-...-и-ти* (в узусі цей формант використовують для відад'єктивних утворень): *У храмі, нашипигованім шпигами, / Святі лики шпигали шпагами: / Ледве-ледве не кровоточили – / Згусток згубних душ переочили* (7, с. 51). Неолексема *переочити* є синонімом до слова *передивитися*. Використовуючи в ролі мотивувальної основи іменник *очі*, В. Корж підкреслює те, що святі з ікон не добровільно дивилися на навколишні події, а були вимушеними свідками. Найоригінальнішими інноваціями є, безумовно, префіксально-суфіксальні утворення від власних назв: *Єнакієве не переінакишить, / Нічого вже не переіначить, / Не перекочить, не перекучить, / Не перечучить, не переянуковичить, / Те, що у нас зав'язалося, заб'ютилося, зав'южилося, заюцилося* (23, с. 29).

Дніпропетровські письменники використовують такі неuzuальні конфікси, як *на- ...-и-ти, од- ... -ува-ти, по-...-и-ти*, що передають значення «закінчення дії, названою мотивувальною основою», наприклад: *Одвєснули грому тиглі* (19, с. 51). По-різному можна трактувати походження okazіонального дієслова *напташити*: *А чи мовчки побрести в очерета, / Де напташив був торік її вуста?* (8, с. 25). Можливо, це дієслово утворено від іменника *пташка*, тобто позначка, яку ставлять на полях, аби підкреслити щось важливе. Але ми схилиємось до думки, що новотвір характеризує здатність дівчини натхненно щебетати мовою кохання. До речі, цю дієслівну новацію фіксує також словник А. Нелюби (15), але там неодериват вжито із значенням «розмножити»: *Ми ще тамтими роками стільки генералів напташили, що вистачить хоч на десять Генеральних штабів* [15, с. 65].

Okazіоналізм *пособачити* ← *собака* формально дублює структуру дієслова *покалічити* ← *калічити*. Однак під час творення okazіоналізму використано один формант (*по-...-и-ти*), під час творення узуального дієслова – інший (префікс *по-*). Префікс *по-* надає дієслову *покалічити* значення «припинення названої дії». Використаний формант додає до структури лексичного значення сему «уподібнення до того, що названо мотивувальним словом»: *Ви хотіли пособачити його, / а він не дався, він лишився вовком* (16, с. 50).

Конфікс *о-...-и-ти-ся* використовують для творення узуальних відсубстантивних дієслів, що здебільшого виражають значення «набуття певних внутрішніх якостей», наприклад: *обабитися, оміщанитися, ослов'янитися*. Виникнення okazіоналізму *оквартиритися* пов'язується з порушенням пасивності цього аналізованого типу, унаслідок чого з'являється

новий семантико-стилістичний відтінок 'отримати у власність матеріальний об'єкт, що названий мотивувальним словом': *Оквартурились, вулись-вдяглись / І – в безсмертя доби подались* (7, с. 146).

Формант об-...-и-ти є непродуктивним в узуальній деривації, передаючи значення «наділити тим, що названо мотивувальним словом», наприклад, *обмежити*. Оказіональність новотвору *обкрилити* виникає ще й завдяки семантиці мотивувального іменника *крила*, що привносить у семантику дієслова не лише вказівку на спосіб пересування, а й підкреслює значення «отримання задоволення від дії»: *Мріяв обкрилить півсонця, півсвіту, / Доки не впа на колючу стерню* (8, с. 102).

Відад'єктивні дієслівні неолексеми в мовотворчості письменників Дніпропетровщини утворено здебільшого з використанням таких незузальних словотвірних формантів, як *в-...-и-ти-ся, від-...-и-ти-(ся) під-... -и-ти-ся: ...Червоніли перші поцілунки, / І кортіло вишням вчервониться. / Та червня вишневість / Відсиніє щемом* (26, с. 57); *Та вишні примовкли, / Як сироти босі – Підлисилась осінь* (26, с. 66). Неолексема *відлужнювати* створена за аналогією до узуальної відсубстантивної лексеми *відлунювати*, але з використанням прикметникової мотивувальної основи *лужний*, у структурі лексичного значення якої актуалізована сема, що позначає високу активність лужних металів вступати в хімічні реакції: *І нині так чітко відлужніють кроки / з величного поступу Сковороди* (5, с. 6). У такий спосіб О. Ігнатенко підкреслює вплив поглядів видатного філософа на сучасного читача.

За okazіональною словотвірною моделлю І. Данилюк конструює дієслівну новацію *вижовклювати*, що походить від дієслова *жовкнути*: *Лампа вижовклює твоє і без того змарніле обличчя* (3, с. 122). Префікс *ви-* в цьому випадку передає невластиве йому значення інтенсивності дії.

Суфіксально-постфіксальний спосіб словотвору досить широко представлений у творах наших земляків. Формантом є поєднання постфікса *-ся (-сь)* з дієслівним суфіксом *-и-ти*, що приєднують до іменникових та прикметникових основ: *Воно горіло – не згоряло, / Із пекла зводилось багряно / І так прозорилось нетлінно, / як вічний зір твій, Україно* (2, с. 31); *А за вікном яблуневиться, / Вітер пелюстками грається* (10, с. 30); *Ти постаєш стогонніше, / Аж завмирають задроці: Осониться сьогоднішнє, / Озернуються завтрашнє, / А небовир бездониться...* (26, с. 17); *Кавуниться літо палючістю в серпні, / Немов осипаються зорі беззерні* (26, с. 57); *Божественний цей хист, що нині означа, / О вірності, чим вічнишся плачем ти?* (13, с. 12); *Вони, мов квіт калиновий, змогли / У днях залишитись, / Покиль народ орлиться, / Покиль дороги в'юняться земні* (2, с. 41). Створюючи дієслівну неолексему *орлитися*, С. Бурлаков актуалізує в лексичному значенні твірного іменника такі семи, як 'сміливість, волелюбство, гордість'. Особливо привертає увагу новотвір В. Коржа *пільмавитися*, утворений від okazіонального прикметника *пільмавий* (від ім. *пільма*): *Будь бодай тричі, художнику, з віком пропащим не згодний, – буде пільмавитися будень, як на війні* (11, с. 423). Аналізований матеріал засвідчує невичерпні можливості афіксації утворенні яскравих, семантично містких okazіональних дієслів.

Префіксально-постфіксальний спосіб є непродуктивним у мовотворчості письменників Дніпропетровщини. За цієї моделлю утворено лише одну okazіональну лексему: *Нікого я, брат, не ковтала, / Вони возковтнулися самі* (20, с. 48). Іронічне забарвлення новотвору підсилено мотивувальною основою – розмовним дієсловом *ковтати*, що має значення «пити або їсти щонебудь жадібно» (17, с. 853).

Лише в мовотворчості В. Коржа засвідчені приклади утворення складних okazіональних дієслів: *А той чортяка б'є у дзвони, / собори милує старі, / малює й продає ікони / і ксерокскопить Псалтирі* (11, с. 419); *Проміння – наскрізь: – Сповідайсь, селюк, оговтався? Залізнообетонивсь? Тобі ж тепер (з яких таких наук?) дерева й ті – зелені камертони!* (12, с. 100). Особливою експресивністю вирізняється неолексема *залізнообетонитися*, завдяки наявності в її структурі поряд із прислівником *залізно*, що в контексті позначає «цілковито», ще й okazіонального неперехідного дієслова *обетонитися*, тобто «стати подібним до того, що названо мотивувальним словом». Отже, новотвір набуває значення «повністю піддатися урбанізації, втратити здатність тонко відчувати навколишнє». Неодериват *ксерокскопить* є синонімом до узуального дієслова *ксерокопіювати*. Він утворений поєднанням іменника *ксерокс* та індивідуально-авторського дієслова *копити*, що, можливо, походить від слова *копія*. Цим новотвором, на нашу думку, письменник наголошує на тому, що багато людей, маючи у власній бібліотеці копію Святого Письма, рідко звертаються до нього.

Отже, визначальною стильовою ознакою художньої мови письменників Дніпропетровщини останньої чверті ХХ – початку ХХІ ст. є індивідуально-авторські лексеми, що демонструють наполегливі словопошуки митців у виявленні й презентації необмеженого семантико-дериваційного потенціалу рідної мови. Вивчення словотвірних особливостей оказіональних дієслів у мовотворчості письменників Дніпропетровщини дало змогу визначити продуктивність афіксальних способів словотвору. Специфіка виникнення оказіоналізмів полягає в новій, часто довільній комбінації відомих у мові коренів (основ) слів і службових формантів, що забезпечує появу нових семантичних відтінків у значеннях слів. Новотвори свідчать про високу мовну майстерність дніпропетровських митців. Дієслівні новації породжують експресію ліричності, урочистості, пафосу, іронії, гумору й сатири, слугують основою для виникнення різноманітних стилістичних фігур і є потенційним джерелом збагачення словникового складу української мови.

Перспективним у руслі цієї теми вважаємо аналіз прагматичного потенціалу оказіональних дієслів у творах письменників Дніпропетровщини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлаков С. Р. Зустрічний рух: Поезії / С. Р. Бурлаков. – К. : Рад. Письменник. – 1986. – 159с.
2. Бурлаков С. Р. В твоєму імені: Поезії / С. Р. Бурлаков. – Д. : Промінь. – 1987. – 110 с.
3. Данилюк І. В. Aeternum vale – прощай навіки: Проза, вірші / І. В. Данилюк. – Д. : Пороги. – 2005. – 290 с.
4. Дяченко М. Г. Музика і мати: Поезії / М. Г. Дяченко. – Кобеляки : КП «Видавництво «Кобеляки», 2008. – 348 с.
5. Ігнатенко О. О. Профіль епохи: Поезії / О. О. Ігнатенко. – Д. : ПП «Ліра ЛТД». – 2006. – 240 с.
6. Іщенко Н. Г. Компонентна структура лексичного значення [Електронний ресурс] / Н. Г. Іщенко. – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN-pssrtt_2009_23_16
7. Кириченко Ю. І. Звіряння у найпотаємнішому: Поезії / Ю. І. Кириченко. – Д. : Журфонд, 2009. – 222 с.
8. Кириченко Ю. І. Чаювання з чужим щастям: Інтимна лірика / Ю. І. Кириченко. – К. : Видавничий центр Кухарука, 2002. – 382 с.
9. Кібець Ю. І. Провидець: Вибрані поезії / Ю. І. Кібець. – Д. : ПП «Ліра ЛТД», 2005. – 568 с.
10. Кібець Ю. І. Легенди про Кобзаря: Поезії / Ю. І. Кібець. – Д. : Пороги. – 2000. – 60 с.
11. Корж В. Ф. Чиста сила: поезії / В. Ф. Корж. – К. : Укр.письменник, 2010. – 590 с.
12. Корж В. Ф. Твердиня: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1981. – 160 с.
13. Корж В. Ф. Аметист: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1972. – 123 с.
14. Корж В. Ф. Закон пензля: Поезії / В. Ф. Корж. – К. : Радянський письменник. – 1967. – 85 с.
15. Нелюба А. М. Лексико-словотвірні інновації (1983–2003): Словник / А. Нелюба. – Харків, 2004. – 136 с.
16. Нікуліна Н. П. Знамення калини: Вибране / Н. П. Нікуліна. – Д. : Січ. – 2000. – 231 с.
17. Новий тлумачний словник української мови / Укл. В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : Вид-во «Аконіт», 2008. – Т.1. – 926 с.
18. Новий тлумачний словник української мови / Укл. В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : Вид-во «Аконіт», 2008. – Т.2. – 926 с.
19. Світлична Г. П. І буде лет: Вибране / Г. П. Світлична. – К. : Молодь. – 1989. – 320 с.
20. Сіренко В. І. Клятва: Поезії / В. І. Сіренко. – Д. : Пороги. – 2009. – 109 с.
21. Сіренко В. І. Все було: Поезії / В. І. Сіренко. – Д. : Поліграфіст. – 1999. – 90 с.
22. Сокульський І. Г. Означення волі: Вибрані поезії / І. Г. Сокульський. – Д. : «Січ». – 1997 – 351 с.
23. Степовичка Леся Стернею долі: Поезії. Переклади. Проза / Леся Степовичка. – Д. : Дніпрокнига. – 2007. – 320 с.
24. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
25. Чхан М. А. Вибране / М. А. Чхан. – Д. : «Дніпрокнига». – 2007. – 407 с.
26. Чхан М. А. Куранти: Поезії / М. А. Чхан. – Д. : Промінь. – 1973. – 75с.
27. Юрчук Л. А. Суфіксальний дієслівний словотвір // Словотвір сучасної української мови. – К. : Наукова думка, 1979. – С. 171–210.